

De reis & De bestemming

Lesbrief voor de Kinderboekenweek van 2019

© Fabien van der Ham
www.filosofiejuf.nl

Wat leuk dat je deze lesbrief van filosofiejuf.nl hebt gedownload. In deze les combineer je Filosofie & Poëzie. Je start met het lezen van twee gedichten die door kinderen geschreven zijn. Daarna laat je de kinderen filosoferen en tenslotte dichten. Een opzet als deze gebruik ik graag en noem ik Denkdichten.

Wat is filosoferen?

Naar aanleiding van de startgedichten ga je dus met de kinderen filosoferen. Dat is niet persé moeilijk, het is hooguit even wennen want als volwassene mag je nu eens niet je mening geven. Het gaat om het denken van de kinderen en om hun antwoorden. Het enige wat jij als begeleider mag doen, is vragen stellen en beurten geven. Het zal beslist mooie gesprekken opleveren, die soms kort en soms lang duren.

Als je nog nooit met kinderen gefilosofeerd hebt, kun je eerst de gratis mini-cursus filosoferen met kinderen doorlezen op: <http://www.filosofiejuf.nl/mini-cursus-filosoferen-met-kinderen/>

Waarom in combinatie met poëzie?

Filosoferen en dichten hebben veel raakvlakken. Door te filosoferen raak je dicht bij de essentie van dingen. Dichters proberen met hun gedichten ook vaak dicht bij de essentie van iets te komen. Prima combinatie dus!

Thema: reizen

In deze les ga je met de kinderen filosoferen over het onderscheid tussen de reis en de bestemming. Ter afsluiting en verwerking schrijven de kinderen een gedicht. Deze lesbrief heb ik overigens voor het Poeziëpaleis geschreven en is ook op hun site te vinden. Daar vind je bovendien nog meer ontzettend leuke poeziëlesbrieven. Zie www.poeziepaleis.nl

Benodigheden

- Voor elk kind een A4-tje.
- Hoepels of een lint.

Vorbereiding

Leg voor in de klas enkele hoepels op de grond of plak ongeveer een meter voor het bord op de grond een lint parallel aan de muur.

De gedichten

Bij de les worden de volgende twee gedichten gebruikt.

De eenzame boot

De boot
vaart alleen
over het water
De boot
maakt bochten
maar blijft doorvaren
De boot
komt bij de kust
mensen gaan er naar toe
De boot
legt aan
mensen gaan aan boord en varen mee
nu is de boot niet meer alleen

Silke Gidding, 9 jaar

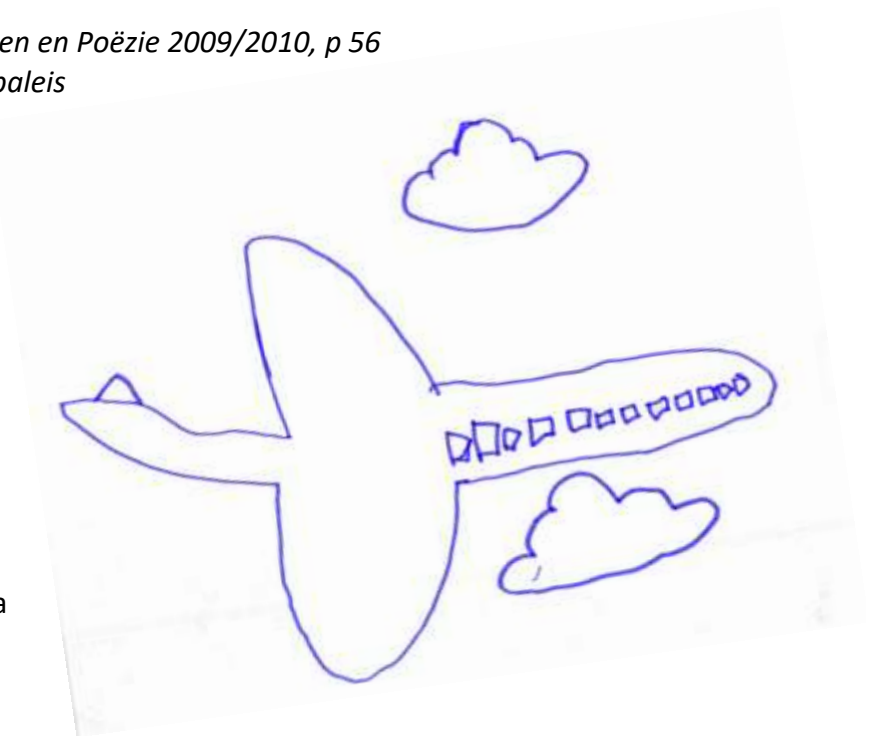
Uit: Als dichters dansen

De mooiste gedichten van Kinderen en Poëzie 2009/2010, p 56

Een uitgave van Stichting Poëziepaleis

Vliegtuig

in een vliegtuig
kan je zitten
hij vliegt heel hoog
door de lucht
alles zie je piepklein
je kan er ook eten
je kan er slapen
ik ging vliegen
toen ik drie was
naar Afrika
mijn papa komt uit Liberia
ik denk dat
dat Afrika is
maar ik weet het
niet zeker

Omorian Clifford, 6 jaar

Uit: Poëzie is overal!

De mooiste gedichten van kinderen 2008/2009

Een uitgave van Stichting Poëziepaleis

Inleiding

Lees de twee gedichten voor.

Vertel vervolgens dat reizen op veel verschillende manieren kan. Per boot, per fiets, per auto, per vliegtuig. Elk vervoermiddel heeft een eigen sfeer en een eigen snelheid. Met de boot reis je langzamer dan met het vliegtuig. Vraag de kinderen of ze vinden dat uit de gedichten blijkt dat reizen per vliegtuig anders is dan reizen per boot. Zo ja, waaruit blijkt dat dan? Wat is er anders?

Praat over de verschillen en overeenkomsten.

Filosofisch gesprek

De inleiding loopt ongemerkt over in het filosofische gesprek. Praat verder met de kinderen over wat belangrijker is: de reis of de bestemming. Vraag vooral door naar de redenen en onderbouwing van deze mening. Je kunt daarbij gebruik maken van onderstaande graafvragen. Praat door zolang er concentratie voor het gesprek is. Raakt dit op, ga dan verder met de dichtopdracht.

Graafvragen

- Wat zijn de voordelen van langzaam reizen?
- Wat zijn de nadelen van langzaam reizen?
- Wat zijn de voordelen van snel reizen?
- Wat zijn de nadelen van snel reizen?
- Wat zijn de verschillen tussen de reis en de bestemming?
- Wanneer is de reis belangrijker?
- Wanneer is de bestemming belangrijker?
- Wat maakt een reis saai?
- Wat maakt een reis spannend?
- Moet je ook iets leren van een reis?
- Waarom reizen mensen?
- Kunnen mensen zonder reizen?
- Zou het erg zijn om nooit meer op reis te mogen gaan?

Dichtopdracht 'een snel gedicht'

Net zoals je snel en langzaam kunt reizen, kun je ook snel en langzaam dichten. Deze les gaat de groep beide mogelijkheden ervaren, te beginnen met een snelle methode. Dit leidt tot een groepsgedicht.

Zo ga je te werk:

- Laat de helft van de klas op een vel papier één mooie zin opschrijven over reizen en de andere helft over de bestemming.
- Als een kind klaar is, vouwt hij van zijn vel papier een vliegtuig en werpt dit naar het schoolbord.

- Verzamel alle vliegtuigjes die achter het lint terecht zijn gekomen ofwel die in de hoepels terecht zijn gekomen.
- Maak van de zinnen die op deze vellen papier staan een gedicht door ze in de best klinkende of meest logische volgorde te leggen.
- Voeg in overleg met de klas eventueel wat voegwoorden e.d. ertussen om het gedicht af te maken.

Alternatief: in groepjes

Je kunt deze opdracht ook in groepjes laten uitvoeren. Dan geef je elk groepje een aantal zinnen. Daar kunnen zij dan een gedicht van maken.

Dichtopdracht 'een langzaam gedicht'

Hierna gaat elk kind in zijn eentje een gedicht schrijven over een reis, een langzaam gedicht dus. Leg de kinderen het volgende stappenplan inclusief de hulpvragen voor om tot een idee te komen.

- Bedenk eerst wat je van reizen vindt:
 - Vind je het saai of leuk?
 - Wanneer vind je reizen saai?
 - Met welk vervoersmiddel?
 - Wanneer vind je reizen superleuk?
 - Met welk vervoersmiddel?
- Beslis of je een gedicht gaat schrijven over een saaie of juist over een spannende reis.
- Schrijf het gedicht.

Afsluiting

Besprek met elkaar of het leuker was om het snelle gedicht te schrijven of het langzame gedicht. En wat gaf het mooiste resultaat? Je kunt daarbij onderstaande vragen gebruiken:

- Wat was leuker, de lange dichtreis of de korte?
- Wat gaf het mooiste resultaat?
- Wat gaf het verrassendste resultaat?
- Kun je snel en langzaam dichten vergelijken met snel en langzaam reizen?
- Kun je het verschil tussen de reis en de bestemming vergelijken met:
 - Het schilderen van een schilderij en het schilderij aan de muur?
 - De zwemlessen en je zwemdiploma?
 - Het verzamelen van informatie en het houden van je spreekbeurt?
 - Welke vergelijkingen kunnen de kinderen nog meer maken?

Dichtwedstrijd

Alle gedichten kunnen worden ingezonden voor de landelijke dichtwedstrijd Kinderen en Poëzie. De honderd mooiste inzendingen komen in een echte dichtbundel te staan. Ook zijn er extra prijzen te winnen zoals een poëzieworkshop voor de klas of je gedicht op een poster of zitzak. Meer informatie over de wedstrijd is te vinden op www.poeziepaleis.nl

Wil je wel vaker filosoferen?

Misschien is een van deze producten dan wat voor je. Ze zijn praktisch, je kan snel beginnen, ze zijn betaalbaar en gewoon leuk om te gebruiken:

Denkdobbelen, om met kinderen filosofisch en creatief te denken.
ISBN 978-90-819717-5-1, € 21,95

Kan niet bestaan niet, verhalen en gedichten om mee te filosoferen, met uitgebreide praattips.
ISBN 978-90-819717-4-4, € 19,95

Praatprikkel, 50 filosofische vragen voor kinderen, bekroond met de Berrie Heesen Prijs 2012.
ISBN 978-90-819717-1-3, € 10,95

Praatplaatjes, om te filosoferen met jonge kinderen.
ISBN 978-90-819717-1-3, € 16,95

Praattoppers, om gespreksvaardigheden te leren.
ISBN 978-90-819717-6-8, € 19,95

Meer informatie op www.filosofiejuf.nl

Workshops

Of kom een workshop volgen om beter te leren filosoferen!

Filosofiejuf.nl is door het CRKBO erkend als onderwijsinstelling. Bovendien zijn alle workshops gevalideerd door het registerleraar.nl.

Er zijn vijf workshops:

- Introductie filosoferen met kinderen
- Verdieping filosoferen met kinderen
- Werkvormen voor filosofische onderzoeken
- Filosofie & Kunst
- Filosofie & Leesbevordering

Je kunt ze zien als elkaar aanvullende modules. Elk half jaar worden er nieuwe data ingepland.

Meer informatie op www.filosofiejuf.nl/webshop.